

Vuosttašveahkki⁺

epilepsiadohpehallamii

Juohkehaš sáhttá veahkehit epilepsiai dohppehallan olbmo

Epilepsialihttu

Vuosttašveahkki⁺ epilepsiadohpehallamii

Epilepsiadohppehallan lea dávdamearka, mii dárpmehuhtá olbmo.

Dan dagahit vuoignašiid elektrihkalaš doaimmaid hehttehusat. Dohppehallamat sáhttet leat mánggaláganat ja daidda váikkuhit gokko ja man viiddis hehttehus vuoignašiin lea. Dábálamos lea, ahte olmmoš jámálga ja krámpe dahje ahte olmmoš šaddá guovtti ilmmi gaskkii.

Dábálaččat dohppehallan bistá moadde minuhta ja manná meattá iešalddes. Jus dohppehallan bistigoaftá guhkit dahje olmmoš dohppehallá nu mánggii, ahte ii geargga sealgat, de son lea heakkaváralaš dilis. Dalle galgá ringet heahtenummirii 112.

Muhtin epilepsiabuohccit dollet epilepsiadovddáldaga ovdamearka dihte giedas.

Juohkehaš sáhtta veahkehit
epilepsiai dohppehallan olbmo.
Vuosttasveahkki várás ii dárbbas
leat ámmátolmmoš.

Jus olmmoš jámálga ja krámpe

Dohppehallan olmmoš manná galmmasin, ravgá ja stiivu. Muohtu dahje njuovčča sáhhtá gáskkasit ja njálbmi vardit dan geažil. Stiivuma maŋŋá olmmoš álgá krámpet. Vuoignan orustaddá ja njálmis sáhhtá golgat soktaluvvan čolga. Krámpema maŋŋá olmmoš sáhhtá orrut dego livččii oadđimin ja su sáhhtá boktit.

1. Biso ráfálažžan.
2. Ále geahččal doalahaddat olbmo lihkestagaid, muhto fuolat, ahte son ii nordda iežas oaivvi (guoddá oaivvi vuollái) dahje muđuid skáđe iežas. Krámpen bistá dábálaččat dušše 1–2 minuhta.
3. Ále cokka njálbmái maidige, dat hehte vuoignama.
4. Jorgal olbmo gilgga ala dalán go krámpen váidu. Dáinnalágiin sihkkarastát, ahte vuoignanas johtája son ii boakčán.
5. Sihkkaraste, ahte olmmoš vuoigná, ovdamearkka dihte nu, ahte dovddat áibmorávnnji iežat liikki vuostá.
6. Rinje hehtenummirii, jus epileptalaš olbmo krámpen bistá badjel vihtta minuhta dahje jus son krámpegoahtá ovdal go lea sealgan ovddit dohpehallamis. Jus it dieđe, ahte leago olbmos epilepsia, de rinje dalán hehtenummirii 112, go leat addán vuosttasveahki.
7. Sihkkaraste, ahte olmmoš ii leat lápmašuvvan ja ahte son lea oalát gozuid alde, nu ahte bastá vástidit gažaldagaide ja diehtá gosa son lea mannamin. Rinje hehtenummirii, jus olmmoš vuoigná hejot dahje jus son ii morit dahje jus son lea lápmen iežas.

Jus olmmoš šaddá guovtte ilmmi gaskkii

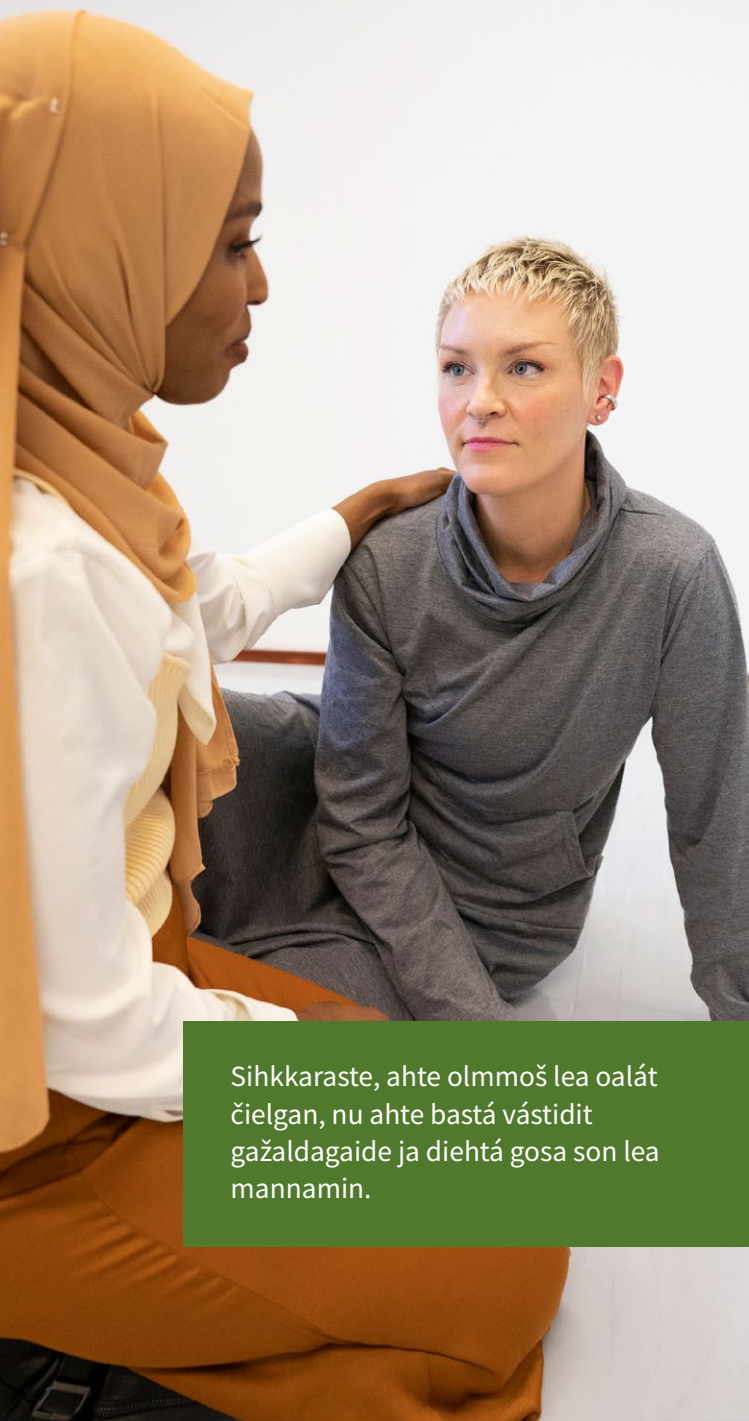
Muhtimin epileptalaš olmmoš gártá guovtte ilmmi gaskkii. Son sáhtta leat jorbodan, iige ádde gos lea. Son sáhtta geardduhit juoga mekánalaš doaimma, omd. váccildit duohkut deikke, ruvvet gieđaid, gavvit biktasiid dahje stoavkkuhit. Son ii ádde mii dáhpáhuvvá, iige máhte vástidit gažaldagaide áššálaččat.

1. Biso dohppehallan olbmo lahkosis ja jus dárbu, de rávve su nu, ahte son ii lábme iežas. Dohppehallan bistá dábálaččat dušše moadde minuhta.
2. Ále eastat olbmo lihkađeami, danin go son oalle sihkkarit bidjá vuostá.
3. Divtte dohppehallama váidut. Jus olmmoš ii sealgga viđa minuhtas, ringe hehtenummirii.
4. Sihkkaraste, ahte olmmoš lea oalát čielgan, nu ahte bastá vástidit gažaldagaide ja diehtá gosa son lea mannamin.

Ringge hehtenummirii, jus olmmoš lápme iežas dohppehallamis.

Jus it dieđe mo doaimmat, ringge hehtenummirii

112

Sihkkaraste, ahte olmmoš lea oalát
čielgan, nu ahte bastá vástidit
gažaldagaide ja diehtá gosa son lea
mannamin.

Dáلكasat vuosttasveahkkin

Stuorámuš oassi (>90 %) epileptalaš dohppehallamiin mannet badjel iešalddis 1–4 minuhtas. Daid várás ii dárbbáš sierra doaimmaid dahje dálkkodeami. Epilepsia dikšot guhkesáigásaš dálkasiiguin main figget eastadit dohppehallamiid, muhto muhtimin olmmoš soaitá dárbbášit sierra dálkasiid vuosttasveahkkin.

Jus olbmos lávejit epilepsiadohppehallamat ádjánit badjel vihtta minuhta dahje son dohppehallá nu dávjá maŋŋálagaid ahte ii geargga sealgat, de dalle vuosttasveahkkin sáhttet geavahuvvot diazepambahtačoalledálkkas dahje midazolam-golggus njálbmái. Doavttir mearrida dálkasa ja soai ovtta sesteriin rávveba dálkasa geavaheami oapmahaččaide. Dáid dálkasiid addá álo muhtin eará olmmoš, dego bearašlahtut, mánáidgárddi dahje boarrásiidsiiddaid divššárat dahje skuvllaid bargit. Son, guhte addá dálkasa, ferte diehtit mo dan galgá dahkat ja makkár dilis buohcci dohppehallan ii mana badjel almmá dálkasa haga. Jus dohppehallan ii mana badjel oba dálkasiin, de dalle galgá ringet heahtenummirii ja olmmoš ferte beassat buohccevissui dikšui.

Dáid vuosttasveahkkin oaivvilduvvon dálkasiid eai goassige mearrit sihkarvuoda dihte, jus buohccis eai leat dohppehallamat ja jus eará dikšun lea ordnegis. Jus olmmoš dohppehallá fáhkkestaga, de dalle lea buoremus galledit doaktára ja muddet fástadálkkodeami. Olbmo, guhte dálkkodeamis fuolakeahttá dohppehallá, sáhtta dábálaččat dikšut ruovttus doaktára rávvagiid mielde.

Sullii 60 000 suomelačča buhcet epilepsia, mánát sis leat sullii 5 000. Guhkesáigásaš dálkodeami dárbbasit 36 000 ja vearrás epilepsia lea sullii 9 000 olbmos. Epilepsiai sáhttá buohccát goas fal, muhto dábálaččat hui nuorran dahje boarisin.

Jahkásaččat 3 000 olbmo álget borrat epilepsiadálkasiid ja sis vuollel 15-jahkásaččat leat 800.

Epilepsia lea guhkesáigge dávda, man dávjá ferte dikšut miehtá eallima.

Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki

☎ 09 350 8230

✉ epilepsialiitto@epilepsia.fi

www.epilepsia.fi

